

# PEKATUA

Graham Greene-n

## IDAZ-LANETAN

JOXE MARI AGIRRE.

Santu batekin itz-alditxo bat egin ahal izateko bidea emango balitzai-gu, santu pekatari bat aukeratuko gendukelakoan nago. San Agustiniengana San Luis Gonzaga'rengana baño lenago joko genduke geientxuok; San Luis Ganzagari ezer kentzeke, noski. San Agustin bera ere pekatari izan baizan eta gu bezela pekatari izandako santu batek asko erakutsi lezaiguke. Santutasuren ez bada ere, alkarren antz aundia baldugu pekatuan.

Nere ustez, bide berdinetik dijoa Graham Greene ere eta guk san Agustini elduko genioken bezela, Graham Greenek Scobie, Sarah, eta Maurice ditu bere gogoko. Interes berdiniak garamazte aukera ortara.

Von Hildebrand'en iritzi; "Greenen nobelak pekatu eta pekatari kezka gelegiz beteta daude; batez ere, pekatari ori protagonista edo

heroe danean. Gizon zuzenari, berri-z, bestela egiten dio: pariseotar, arro, ez otz eta ez bero eta maitasunik gabea agertzen digu au".

Mary McCarthy urrutirago dijoa. Begira zer dion: "Greenek beste guztien gafetik pekataria jartzen du eta zuzenak ez ezik Zuzentasuna Bera ere ardo usaiez eta izara zikifiaz inguratzen du".

Zorrotzak orratio bi iritzi abek, zitalegiak nere iritzi. Bai Von Hildebrand eta bai Mary McCarthy urrutiratxo joan dira, neurri guziet eraginda dabilte eta ez da orrenbesteraño.

Dana dala, Greenek garrantzi aundia ematen dio pekatuari eta bere liburuetan beti azaltzen du burua pekatuak. Inportantzirik aundien-aundiena pekatuak eta pekatarien burrukaldiak dute bere idaz-lanetan.

Bikote au miatu nai du, gaitzeantze-koak aitzaki bat dira.

Pekatariak pariseotar batek edo azal utsezko zuzen batek baño geiago maitatzen duala diño. Gaham Greenentzat lege soilla betetzea baño lenagokoa da maitatzea. Gafiera ez dirudi maitasuna eta legea uzta-rrian lotzeko asmoan dabillenenik, al-kartu ez baño geroz ta geiago al-debanatzen ditu.

Pekataria edo maitalaria protago-nista biurtzen du, zuzen itxurakoa edo lege betetzallea antagonista edo aurkalarari bezela.

Gizonaren barrena gutxik bezela ezagutzen du Greenek eta askok eta askok deus ez dakusten lekuan ere pitxi ez ezagunak arkitzen diz-kigu. Ontan iaioa degu benetan. Prolema guztien iturria billatzen, aparta. Eta prolema latz denen iturria, pekatuaren misterioa da.

Greeneri "connaisseur de conflic-tos" (konflito ezagutzaille) deitzen diote. Konflitoa alkar ezin ikusi duten gauza bik sortzen dute.

Greenek pekatariaren eta zuzen-itxurakoaren artean, arrazoiaren eta sinismenaren artean, Naturaleza eta Naturaleza-gaindikoaren artean, eta giza-utskeri eta Jaungoi-ko graziaren artean billatzen dituan konflitoak aztertu nai genituzke. Konflito oieri Teologi aldetik iku-si-lege bat eman nai genieke.

Pekatuaren ezaugarriak edo arrastoak iru auek dira: Autokon-denatzaille, ausi ezifia eta beste ifo-ri adierazi ezifia izatea. Iru puntu

auek goitik beheraño azaltzen diz-kigute Greenen personajeak.

Ez Scobie'k, ez Sarah'k, ez Aita Callifer'ek eta ez Maurice'k ez dute autokondenazio ori lurperatzen, bein betiko izkutatzen. Berekin da-ramate eguzki itzala bezela. Ala ere noizik beinka eta autokonde-natze edo autogorroto orren tar-tean, maitasun izpiren bat azaldu oi da, ostartean eguzkia lez.

Paradoja au onela konpreni dite-ke: Jaungoikoa zenbat eta guregan-dit urrutiago teolojiz, sikolojiz or-duan eta erosoago ta gurekiñago degula. Onek zer esan nai duen orain agertuko degu:

Bekatuak grazi-santutzallea ken-tzen digu eta bekatuan ilko bagifia, inpernura ginjoazke. Jaungoikoare-kin zuan adiskidetasuna galduta gelditzen da pekataria, Berarekiko batasuna ausi baidu. Sikoloji espa-rruan, ordea, orduan da berekiñago eta gertuago dauka Jaungoikoa bekatariak.

Greenen pekatarietan ez ote da orrelako zerbait gertatzen? Autogo-rrotoaren eta Jaungoiko maita naia-ren paradoja ez ote da orrela es-plikatzeko? Adibidez, Callifer bera ere paradoja orrek darabilki, Zen-bat eta geiago Jaungoikoa gorrota, orduan da gertuago zeukan. Ez bai-dago akulluari ostiko ematerik.

Maritainek dionez Ateismo berri bat sortu zaigu. Agiriz Jaungoikoa bazterreratu ta urrutiratzen duana. baño barrenez eta sikologi espe-

rientziz Jaungoikoaren gertutasuna nabaitzen duana.

Orain Greenen nobeletan azaltzen dan beste puntu bati elduko diogu. Gauza jakina da Teologoaren artean, pekatuaren mende iltzen danak betiko kaltea eta zentzuen zigorra gafean dituela eta Jaungoikorik gabeko leizean amiltzen dala.

Puntu au Aita Leen'en arrimuan ofiarrituko degu. Grazi santutzalea zeru bizitzaren atari dala dio onek. Grazi santutzalea zeruraño dijoan iturri baida. Baño berak trinkatu nai duen ideia orain dator. Jaungoikoaren grazian dagon katoliko bat bearko pozik eta alai bizi; Zeruan eramango duen bizitza berbera baidaramaki.

Aita Leen'ek grazi santutzailleaz egiten dabena pekatuarekin egin nai degu guk. Pekatuan dagona ez ote da ari inpernuko oñaze aiek bere psikologi egonaroan esperimintatzen? Dotriña onekin ez ote ginduzke Scobie'ren, Maurice'n eta Sarah'n esperientzi garratzak obeki konpreni eta Teologian sartuko? Ez dakit danok bat ote gatozen iritzi ontaz baño Greenen liburuetan ba-da orrelako zerbait.

Goazen aurrera, beste kokka baten billa. Oraingo au "Visita a Morin" liburutik jasotzen degu. Dunlop sal-erosketan ibiltzen diran gizon oietako bat da, eta Morin

ikustera joaten da Gabon gabez. Dunlop ori sinisgabea da, baño ala ere apaiz katoliko batek eman dizkion liburuak bi irakurri ditu; "Liburu oietako bat, Kristau ikasbide edo Dotriña zan, galderaz eta erantzunez josita, noski. Il da gero orratzez jositako txinbirrita bezelaxe, ildako misterioa zekarkian liburu orrek. Izan ere ainbeste galdera eta erantzun "asurduak" bizia kentzen bai zioten".

Alkar-izketa lijertu danean, onela mintzatzen zaio Morin Dunlopi: "Jaungoikoagan eta Jaungoikoari dagozkionetan sinistea ez da ain zalla, Eskolastikuen utskeri eta goraberatan sartzen ez bazera. Irutasun Donea edonork aitortu lezake baña beren probantzak... Jaungoikoa ba-dala probatzeko ba ote da Eskolastikoen argumentuak baño traketsagorik? Askok idatzi didate nere liburuei eskerrak sinismena arkitu dutela esanaz. Neronek sinismena galdu ta gero ere, askok sinistu omen dute nere liburuen bidez, sano dagonak batendik bestee-na gaitza daraman bezelaxe".

Nere ustez, bi gauza garrantzikoak agertzen zaizkigu itz auetan: sinismena edo Fedea (Teologi onbidea, Jaungoikoagandik datorrena) eta jakite soilla (Adimenak berez eta probantza bidez iritxi lezakena).

Gizon batek sinismen osoa eta itxua eduki arren, Apologetikako

probantza batzuek kolokan ikusi ditzazkela eta bere barruan zerbaiten zalantzan gorde dezakela esan nai ote digu Graham Greenek? Edo ta probantza guztiak arrazoi soillez argi ta garbi ikusi arren, oraindik ere sinismen gabe egon liteke-la?

Bi postura edo egonaro auek eman ditezke eta guk uste baño ugariago dirade. Ba-dira argumetu oro ontzat ematen dituztenak eta jakintza aldetik ziur dagozenak, baño alaz ta guztiz ere sinismena palta dutenak; sinismen teolojiko edo Naturaleza-gaindikoa, noski. Baita ere ba-dira, ziur sinisten dutenak, sinismen sakona daukatenak baño probantza denen baliorik ez-dakustenak.

Ba-dakigu adimen utsa edo arrazoi bide soilla bakarrik ere, Jaungoikoa ezagutzeko gauza dala (kapaz dala), baño ez da premizko argumentu bakoitzaren mamia ekus-tea.

Graham Greene bide ortatik di-joala derizkiogu eta bere "The Potting Shed"-en ere oni eusten dio. Ortodoxiaren erdiz erdi dabillela ziurki baleztu genezake.

Auxen da bada, Greenen liburue-tako pekatuaren prolema ta misterioa.

Oar bat: lan au eratzeko, LUMEN (Mayo-Agosto, 1960 n. 3) erabilli det.